

Sisäministeriölle

Lausunto:

Ehdotus hallituksen esitykseksi eduskunnalle arpajaislain muuttamisesta

VN/6327/2022

VN/6327/2022-SM-2

Psoriasisliitto tahtoo lausua ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle arpajaislain muuttamisesta ja kunnioittaen lausuu seuraavaa.

Katsomme, että nykyisten edunsaajien toiminnan jatkuvuus on turvattava. Esimerkiksi potilasjärjestöjen tuottamaa ja mahdollistamaa vertaistukea, neuvontaa sekä ohjausta ole mahdollista korvata muilla keinoilla. Vuosikymmenien aikana rakennettua toimintaa ei saa riskeerata taloudellisten suhdannemuutosten vuoksi, vaan uudistuksen yhteydessä järjestöjen toimintaedellytykset on turvattava. Lisäksi kannatamme SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n lausunnossaan esiin nostamaa ehdotusta yhteisestä avustuskeskuksesta.

Rahoituksen jatkuvuus ja ennakoitavuus turvattava

Esityksen mukaan Veikkaus Oy:n tuotolla rahoitetuille toiminnoille on tarkoitus ottaa käyttöön uusi rahoitusmalli, jossa niitä rahoitettaisiin vuoden 2024 alusta lukien menokehyyksen sisältä yleiskatteellisista budjettivaroista. Arpajaislaissa säädetyistä Veikkaus Oy:n tuoton yksilöidyistä käyttötarkoituksista ja rahoituksen jakautumisesta eri käyttökohteisiin luovuttaisiin uuden rahoitusmallin myötä. Veikkaus Oy:n tuotto otettaisiin jatkossa yleiskatteellisena valtion talousarvioon käytettäväksi talousarvion mukaisiin menoihin.

Esityksen perusteella arpajaislaista kumottaisiin Veikkaus Oy:n tuoton jaosta päättäminen, Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskusta, sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustusasioiden neuvottelukuntaa, avustustoiminnasta aiheutuvia kustannuksia ja muita valtionavustuksia koskevat säännökset. Avustusmenettelyistä säädettäisiin jatkossa valmisteltavana olevassa uudessa sosiaali- ja terveysjärjestöjen rahoituksesta annettavassa laissa. Jatkossa Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAn rahoitus katettaisiin kokonaisuudessaan valtion menona sosiaali- ja terveysministeriön pääluokan momentilta.

Psoriasisliitto katsoo, että uudistuksessa keskeisintä on huolehtia siitä, etteivät nykyisten edunsaajien rahoituksen taso, sen ennakoitavuus ja järjestöjen autonomia heikkene nykytilanteeseen verrattuna. Myös esityksen vaikutusarvioinnissa tunnistetaan nämä riskit. Esimerkiksi sosiaali- ja terveysalan yhdistysten ja järjestöjen toiminta on kansalaisyhteiskunnalle ja useille potilasryhmille merkityksellistä

ja tuloksellista toimintaa, joka tukee ja täydentää tehokkaasti julkista sosiaali- ja terveydenhuoltoa. Potilasjärjestöjen toiminnalla edistetään esimerkiksi omahoitoon sitoutumista, terveellisten elämäntapojen omaksumista ja vertaistuen pariin hakeutumista. Esimerkiksi psoriasis lisää riskiä moniin liitännäissairauksiin, jotka paitsi heikentävät yksilön hyvinvointia ja toimintakykyä, kuormittavat myös yhteiskuntaa: esimerkiksi diabeteksen hoito on kallista. Psoriasisliiton toiminnalla kyetään tarjoamaan vertaistukea, tietoa psoriasisomahoidosta sekä terveellisistä elämäntavoista liitännäissairauksien ennaltaehkäisemiseksi. Monet muut potilas- ja kansanterveysjärjestöt tekevät samaa toimintaa eri potilasryhmille päivittäin. Tämänkaltaista toimintaa ei ole mahdollista järjestää yhtä monipuolisesti ja pitkäjänteisesti ilman potilasjärjestöjä. Pidemmällä tähtäimellä on riskinä, että järjestöjen avustuksiin mahdollisesti kohdistuvat heikennykset vaikuttavat järjestöjen ennaltaehkäisevän työn laajuuteen negatiivisesti, mikä aiheuttaa lisäkustannuksia yhteiskunnalle.

Yhteinen avustuskeskus

Valtiosihteeri Haapajärven johtamassa hankkeessa (VNK045:00/2021) valmistellussa parlamentaarisessa yhteisymmärrysmuistiossa todetaan, että jatkovalmistelussa selvitetään järjestöjen yhteisen avustuskeskuksen perustamisen hyödyt, haitat ja toimintaedellytykset. Nyt lausunnoilla olevan lakiesitysluonnoksen perusteluissa tämä kohta on ilmeisesti tulkittu vain sosiaali- ja terveysministeriötä ja sen avustuskeskusta STEAa koskevaksi. Kyse on kuitenkin laajemmasta, eri ministeriöiden yhteisestä avustuskeskuksesta. Psoriasisliitto yhtyy tässä SOSTEn lausunnossaan esittämään kantaan ja kannattaa yhteisymmärrysmuistiossa tarkoitettua yhteistä avustuskeskusta, joka mahdollistaisi autonomisen kansalaisjärjestötoiminnan säilymisen. Avustuskeskusta koskeva selvitystyö olisikin syytä käynnistää viipymättä.

Helsingissä 20.5.2022

Antero Laukkanen
Puheenjohtaja, Psoriasisliitto
p. 050 582 0813
antero.laukkanen@eduskunta.fi

Sonja Bäckman
Toiminnanjohtaja, Psoriasisliitto
p. 040 827 2106
sonja.backman@psori.fi

PSORIASISLIITTO
PSORIASISFÖRBUNDET

Psoriasis on koko kehon tulehduksellinen pitkäaikaissairaus, joka aiheuttaa iho- ja niveloireita. Psoriasis lisää riskiä moniin muihin sairauksiin, kuten diabetes, sydän- ja verisuonisairaudet sekä masennus. Psoriasis voi alentaa työ- ja toimintakykyä, heikentää hyvinvointia ja aiheuttaa merkittäviä kustannuksia sekä sairastavalle että yhteiskunnalle. Psoriasisista sairastaa Suomessa noin 100 000 henkilöä.